

CUPRINS

CAPITOLUL I

PARLAMENTUL – ORGAN REPREZENTATIV SUPREM, EXPRESIE A SUVERANITĂȚII NAȚIONALE. FUNCȚIILE

PARLAMENTULUI ÎN STATUL DE DREPT	13
1.1. Introducere	13
1.2. Originile sistemului parlamentar	14
1.3. Poziția Parlamentului în cadrul sistemului separației puterilor.	
Parlamentul și democrația politică.	18
1.4. Originile sistemului parlamentar român.....	21
1.5. Funcțiile Parlamentului în statul de drept	29
1.5.1. Funcția de reprezentare	32
1.5.2. Funcția legislativă.....	33
1.5.3. Funcția de informare	33
1.5.4. Funcția de control	33
1.5.5. Funcția de desemnare prin investire, alegere sau numire a unor autorități publice	33
1.6. Îndrumar pentru autoverificare	34

CAPITOLUL II

CONCEPTELE DE BAZĂ ȘI PRINCIPIILE DREPTULUI

PARLAMENTAR.....	36
2.1. Introducere.....	36
2.2. Definiția dreptului parlamentar. Relația sa cu dreptul constituțional și cu alte ramuri ale dreptului	37
2.3. Izvoarele dreptului parlamentar	43
2.3.1. Conceptul de izvoare ale dreptului. Izvoarele materiale și izvoarele formale.....	43
2.3.2. Analiza diferitelor izvoare ale dreptului.....	45
2.3.2.1. Tratatele internaționale	45
2.3.2.2. Poziția deosebită a Constituției în sistemul izvoarelor dreptului intern. Supremația Constituției	46
2.3.2.3. Deosebirile dintre Constituție și legi, ca o consecință a supremației Constituției.....	49
2.3.2.4. Obiceiul sau cutuma	50
2.3.2.5. Legea și celealte acte juridice normative	51
2.3.2.6. Regulamentele parlamentare	53
2.3.2.7. Doctrina	56
2.3.2.8. Principiile dreptului	56
2.4. Prințipiile dreptului parlamentar. Evoluția și afirmarea lor în perspectivă istorică.....	57
2.4.1. Prințipiile generale ale dreptului constituțional care influențează și dreptul parlamentar.	57

2.4.2. Principii specifice	59
2.4.2.1. Principiul specializării dreptului parlamentar.....	59
2.4.2.2. Majoritatea decide – opoziția se exprimă	61
2.4.2.3. Principiul transparenței.....	62
2.4.2.4. Principiul autonomiei parlamentare	63
2.5. Îndrumar pentru autoverificare.....	64
CAPITOLUL III	
MANDATUL PARLAMENTAR	66
3.1. Introducere.....	66
3.2. Alegerea deputaților și senatorilor.....	67
3.2.1. Alegerile parlamentare – expresie a exercitării democratice a drepturilor cetățenești	67
3.2.2. Scrutinul uninominal și principiul reprezentării proporționale.....	68
3.2.3. Birourile electorale de circumscripții	69
3.2.4. Pragul electoral.....	70
3.2.5. Etapele procesului electoral.....	71
3.2.6. Atribuirea mandatelor de deputat și senator	73
3.2.7. Asigurarea, prin mijloace juridice, a protecției desfășurării procesului electoral	74
3.2.8. Autoritatea Electorală Permanentă. Rolul și atribuțiile sale	75
3.3. Semnificația politică și trăsăturile juridice ale mandatului parlamentar	76
3.3.1. Egalitatea în drepturi a cetățenilor și protecția mandatului parlamentar	77
3.3.2. Protecția mandatului parlamentar în dreptul românesc	79
3.3.2.1. Constituția din 1866	80
3.3.2.2. Constituția din 1923	81
3.3.2.3. Constituția din 1938	81
3.3.2.4. Constituțiile din 1948, 1952 și 1965.....	81
3.3.2.5. Constituția din 1991	81
3.3.3. Importanța adoptării Statutului deputaților și al senatorilor	82
3.3.3.1. Legea privind Statutul deputaților și al senatorilor	84
3.3.3.1.1. Principiul interesului național.....	85
3.3.3.1.2. Principiul legalității și al bunei credințe.....	85
3.3.3.1.3. Principiul transparenței.....	85
3.3.3.1.4. Principiul fidelității.....	86
3.3.3.1.5. Respectarea regulamentelor.....	86
3.3.4. Trăsăturile juridice ale mandatului parlamentar	87
3.3.4.1. Generalitatea mandatului parlamentar.....	87
3.3.4.2. Independența mandatului de parlamentar.....	89
3.3.4.3. Irevocabilitatea mandatului parlamentar	89
3.3.4.4. Protecția mandatului parlamentar	90
3.3.4.5. Mandatul imperativ și mandatul reprezentativ	90
3.4. Dobândirea, durata în timp și exercitarea mandatului parlamentar	94

3.5. Drepturile și îndatoririle parlamentarilor	96
3.5.1. Dreptul parlamentarilor de a formula întrebări și interpelări	98
3.5.2. Posibilitatea parlamentarilor de a obține informații	100
3.6. Protecția mandatului parlamentar. Libertatea de opinie și imunitatea parlamentară	102
3.7. Protecția juridică a membrilor de familie ai parlamentarului.....	109
3.8. Îndrumar pentru autoverificare.....	111
CAPITOLUL IV	
DREPTUL PARLAMENTAR INSTITUȚIONAL	113
4.1. Introducere.....	113
4.2. Structura Parlamentului. Monocameralism și bicameralism.	
Avantaje și dezavantaje. Comparație	114
4.3. Organizarea internă a Camerelor, expresie a principiului autonomiei Parlamentului	118
4.3.1. Birourile permanente ale Camerelor și funcțiile acestora.....	119
4.3.2. Poziția distinctă a președinților celor două Camere în sistemul instituțional parlamentar	121
4.3.3. Comitetul ordinii de zi și Comitetul liderilor grupurilor parlamentare 126	
4.3.4. Comisiile parlamentare.....	130
4.3.4.1. Comisiile permanente	133
4.3.4.2. Comisiile de mediare	136
4.3.4.3. Comisiile speciale.....	136
4.3.4.4. Comisiile de anchetă	137
4.3.5. Grupurile parlamentare	139
4.3.5.1. Secretarii generali ai Camerelor și aparatul de specialitate	144
4.4. Îndrumar pentru autoverificare	146
CAPITOLUL V	
DREPTUL PROCEDURAL PARLAMENTAR	148
5.1. Introducere.....	148
5.2. Noțiunea de drept procedural parlamentar. Elemente specifice procedurii parlamentare.....	148
5.3. Organizarea și desfășurarea sesiunilor Parlamentului	149
5.3.1. Sesiunile ordinare și sesiunile extraordinare	150
5.3.2. Stabilirea ordinii de zi	151
5.3.3. Desfășurarea ședințelor	152
5.3.4. Modalități de votare.....	154
5.3.5. Actele Parlamentului. Tipuri de acte adoptate de Parlament.....	155
5.4. Procedura legislativă	156
5.4.1. Noua procedură legislativă stabilită prin reforma constituțională din 2003. Camera de dezbatere și Camera de decizie	156

5.4.2. Inițiativa legislativă guvernamentală, parlamentară și cetățenească. Asemănări și deosebiri.	161
5.4.3. Procedura avizării actelor legislative. Rolul comisiilor permanente.	163
5.4.4. Rolul Consiliului Legislativ	165
5.4.5. Dezbaterea în plen	169
5.4.5.1. Dezbaterea generală	170
5.4.5.2. Dezbaterea pe articole	170
5.4.5.3. Votul final.....	171
5.4.5.4. Posibilitatea inițiatorului de a-și retrage proiectul sau propunerea de lege.....	171
5.4.5.5. Întoarcerea legii la prima Cameră sesizată	172
5.4.6. Dezbaterea și adoptarea proiectelor de lege privind aprobarea Ordonanțelor de urgență ale Guvernului.	173
5.4.7. Dezbaterea și adoptarea hotărârilor Parlamentului.....	175
5.4.8. Procedura de urgență	175
5.4.9. Deliberarea în ședințe comune ale Camerelor	178
5.4.10. Rolul comisiilor de mediare în parlamentele bicamerale	178
5.4.11. Semnarea legii de către președinții celor două Camere.....	179
5.4.12. Promulgarea legilor și veto-ul președintelui.....	180
5.4.13. Importanța publicării legilor.....	181
5.4.14. Reexaminarea legii	182
5.4.14.1. Reexaminarea ca urmare a controlului constituționalității legii.....	182
5.4.14.2. Reexaminarea legii la solicitarea Președintelui României	183
5.5. Îndrumar pentru autoverificare.....	184
CAPITOLUL VI	
RELAȚIILE DINTRE PARLAMENT ȘI CELELALTE ORGANE ALE STATULUI. IMPORTANȚA, DIMENSIUNILE ȘI LIMITELE CONTROLULUI PARLAMENTAR	
185	
6.1. Introducere.....	185
6.2. Parlamentul și instituția prezidențială	186
6.2.1. Regimul prezidențial	186
6.2.2. Regimul semi-prezidențial	188
6.2.3. Regimul parlamentar	189
6.2.4. Regimul directorial.....	190
6.3. Mecanismul relației dintre Parlament și Guvern. Controlul parlamentar	196
6.3.1. Rolul Parlamentului în desemnarea șefului statului și a primului ministru.....	199
6.3.2. Responsabilitatea Guvernului.....	201
6.3.3. Controlul parlamentar asupra Guvernului prin întrebări, interpelări și comisii de anchetă	203

6.3.4. Relația dintre Parlament și Executiv în diferitele sisteme constituționale. Legislația "delegată"	206
6.3.4.1. Constituții care nu conțin prevederi cu privire la delegarea legislativă	209
6.3.4.2. Sistemele care admit delegarea legislativă	209
6.4. Relația dintre Parlament și Curtea Constituțională	212
6.5. Relația dintre Parlament și alte organe ale statului	213
6.5.1. Desemnarea de către Parlament a unor persoane care fac parte din structuri de conducere	213
6.5.2. Autoritatea judecătorească	214
6.5.3. Curtea de Conturi	217
6.5.4. Avocatul Poporului.....	218
6.6. Considerații concluzive cu privire la dimensiunile și limitele controlului parlamentar	221
6.7. Îndrumar pentru autoverificare	224
CAPITOLUL VII	
DIPLOMAȚIA PARLAMENTARĂ ȘI ROLUL SĂU ÎN PROMOVAREA INTERESELOR ȘI IMAGINII ROMÂNIEI	225
7.1. Introducere	225
7.2. Rolul și însemnatatea diplomației în lumea contemporană	225
7.3. Evoluția și diversificarea formelor diplomației. Tradițiile diplomației parlamentare	227
7.4. Asemănări și deosebiri între diplomația parlamentară și diplomația oficială, desfășurată la nivelul organelor de stat pentru relații externe	231
7.5. Formele și metodele diplomației parlamentare	234
7.5.1. Ratificarea tratatelor și convențiilor internaționale	235
7.5.2. Declarații, rezoluții și apeluri	237
7.5.3. Delegațiile parlamentare.....	239
7.5.4. Activitatea comisiilor de politică externă.....	240
7.6. Diplomația parlamentară în cadrul organizațiilor parlamentare internaționale	242
7.6.1. Rolul organizațiilor parlamentare internaționale	242
7.6.2. Principalele forumuri interparlamentare europene și mondiale	243
7.6.2.1. Consiliul Europei.....	243
7.6.2.2. Parlamentul European	244
7.6.2.3. Adunarea Parlamentară a Atlanticului de Nord.....	246
7.6.2.4. Uniunea Interparlamentară (U.I.P.)	247
7.6.2.5. Uniunea Europei Occidentale.....	247
7.6.2.6. Adunarea Parlamentară a O.S.C.E.	248
7.6.2.7. Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice a Mării Negre (APCEMN).....	249
7.6.2.8. Adunarea Internațională a Parlamentarilor de Limbă Franceză (AIPLF).....	250

7.7. Îndrumar pentru autoverificare.....	252
APLICATII PRACTICE	253
Analiza practicii Curții Constituționale cu privire la controlul	
Regulamentelor parlamentaresi dispozitiilor legale aplicabile	253
Jurisprudența CEDO	306
BIBLIOGRAFIE	315
A. LUCRĂRI DE SPECIALITATE	315
Tratate, manuale, monografii	315
Studii, comunicări, articole	321
B. DOCUMENTE INTERNATIONALE	323